

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 10 Sayı: 51 Volume: 10 Issue: 51
Ağustos 2017 August 2017
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1768>

KÜRESELLEŞME VE KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA KÜLTÜRLER GLOBALISATION AND CULTURES IN THE CONTEXT OF GLOBALISATION

Yaşar ÖZÜÇETİN*

Öz

Küreselleşme, yaşanan son safhayı kavramsallaştırmak için kullanılan ve henüz üzerinde fikir birliğine varılmamış olan bir süreç olup, zemine ve perspektife göre farklı anlamlar yüklenen karmaşık bir kavramdır. Küreselleşme, modernleşme sürecinin bir devamı olarak ortaya çıkmış ve çeşitli unsurlar sebebiyle kaçınılmaz bir süreç olmuştur.

Kültür, bir milletin kendi özelliğini taşıyan yaşayış, düşünüş, inanış ve davranış tarzıdır. Kültürün küreselleşmesi, kültürün değişmesi ve farklı bir içerik kazanması anlamındadır. Özellikle küreselleşme dünyayı küçültmüş, farklı kültürlerin birbirleriyle etkileşim içerisine girmesine sebep olmuştur.

Küreselleşme, pek çok ölçülemeyen unsuru kendi ölçülebilir unsurları içerisinde zayıflatıp ortadan kaldırmakta, bu süreçte kültürler, az gelişmiş ülkelerden gelişmiş ülkelere yönelik benzeşme ve taklit yoluyla aynı özelliği gösteren bir istikamete doğru gitmektedir.

Araştırmada, tarama modeli kullanılmış, araştırmanın amacı, küreselleşmenin sadece ekonomik, siyasi, teknolojik ve ekolojik içeriğiyle sınırlı kalmadığı kültür boyutunun da olduğu, küreselleşmenin farklı kültürlere etkisi ve bu kültürlerin devamlılığı sorununu tahlil edip bir tetkike tâbi tutmak şeklinde belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Kültür, Millî Kültür, Kültür Emperyalizmi, Modernleşme.

Abstract

Globalisation is a process used to conceptualise the last phase that we are experiencing. There is no consensus on it yet. It is a multifaceted concept having different meanings based on the scene and perspective. It emerged as a follow-up of modernisation and became an inevitable process owing to a variety of elements.

Culture is the way of living, thinking, believing and behaving peculiar to a nation. Globalisation of culture means cultural change and culture's gaining a different content. Globalisation made the world smaller and made it possible for different cultures to interact with each other.

Globalisation is depotentiating and annihilating the immeasurable elements within the frame of its own measurable elements. During this process, cultures is heading towards dedifferentiation through assimilation and imitation on a line from underdeveloped countries to developed nations.

Being based on the screening model, the study aims to analyse and investigate the effects of globalisation on different cultures and the problem of cultural continuity, considering the fact that globalisation is not limited to economical, political, technological, ecological aspects, and it involves a cultural aspect as well.

Keywords: Globalisation, Culture, National Culture, Cultural Imperialism, Modernisation.

Giriş

Küreselleşme kavramı, İngilizce "globalization", Latince "globus"dan türemiş bir kelime olup, "glob" kelimesi "küre", "globusterra" "yer küre" anlamına gelmektedir (Topuz, 2016:14). Küreselleşme, insanların tek bir dünya toplumunda bütünleştirilmesini, eksiksiz dünya bilincinin yoğunlaşmasını ifade etmektedir (Aktel, 2001:194). Küreselleşme, başka deyişle, dünyanın küçülmesi ve tek bir mekân olarak algılanma anlayışının yaygınlaşmasıdır (Talas ve Kaya, 2007:150).

Mc Luhan, 1964 yılında "küresel köy" (global village) kavramını kullanarak dünyanın belli bir bölümünün global bir köy haline dönüştüğünü dile getirmiş (Kaygusuz, 2011:1), küreselleşmenin ilk kullanımı çevre meselelerinin global bir mahiyet kazanması üzerine olmuştur. Daha sonra küreselleşme ile gelişmekte olan ülkelerin batı modelini sahiplenmeleri amaçlanmıştır (Koçdemir, 2000:153-154). Küreselleşmenin başlangıcı ile ilgili bir uzlaşma olmamakla birlikte (Topuz, 2016:16) genel olarak küreselleşme kavramı, 1960'lı yıllarda kullanılmaya başlanmış, 1980'li yıllarda kullanımı artmış (İçli, 2001:163), günümüze kadar ilerlemesi süregelmiştir. Küreselleşme sürecinin ortaya çıkmasında ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel faktörlerin rolü büyüktür (Taylan ve Arkan, 2008:90). Özellikle bilişim teknolojisi dünyayı bilgisayar ve iletişim cihazları ağılarıyla birleştirip, ticareti ve spekülasyonları daha hızlı, daha kolay hâle

* Prof. Dr. Ahi Evran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Kırşehir, yozucetin@ahievran.edu.tr

getirerek ilerlemeyi sürdürmüş, artık uzak mesafeler yakınlaşmıştır (Fox, 2002:20-21). Ancak, küreselleşme tek taraflı bir süreç olmayıp daha çok çift taraflı bir süreçte zıt eğilimlerde de gelişmektedir (Kürkçü, 2013:3).

1. Küreselleşme

Küreselleşme, dünyanın küçülmesi tek bir mekân olarak algılanmasının artması (Arslanoğlu, 1998: 125), dünyanın küresel köye dönüşmesi (Robertson, 1998: 22), uzakta var olan dar sınırlılıkların, yerel olayların, dünya çapındaki toplumsal ilişkiler bağı ile yeniden şekillendirilmesi, olumlu veya olumsuz yönleri düşünülerek onlarla bir muhasebeye girilmesi (Baydur, 1998: 14), aynı zamanda kontrol altına alınan bir liberal kapitalizmin sınırı olmayan bir liberal kapitalizme dönüştürülmüş halidir. Küreselleşme, bugün daha ziyade Batılı zengin ülkelerin yoksul ülkeler nezdinde siyasî, sosyal ve kültürel baskın üstünlükleri şeklinde anlaşılmaktadır (Talas ve Kaya, 2007:151). Küreselleşmenin tarihsel süreç içerisinde dikkati çektiği noktalar; Marksist ideolojinin öngördüğü evrensel düzen liberal düşüncesinin, 1789 Fransız İhtilâl'inin getirdiği prensipler çerçevesinde öngörülen dünya düzeni ve 1990'dan yani soğuk savaş döneminden sonra küreselleşme adıyla tasarlanan ve önerilen yeni dünya düzeni olmuştur (Kodaman, 2004:9-33).

2. Küreselleşmenin Unsurları ve İçerikleri

Küreselleşmede teknoloji devrimi ve siyasî olayın yeri oldukça önemli olmuştur. Teknoloji devriminin iki önemli unsuru bulunmaktadır. Bunlardan ilki, iletişim teknolojisi, ikincisi bilişim teknolojisi devrimidir. İletişim araçlarının gelişmesiyle insanların ve toplumların birbirlerinden haberdar olmaları ve etkilenmeleri hızlanmış, dünya bu şekilde küçülmeye başlamıştır. Küreselleşmenin bir diğer unsuru siyasî bir olay olup, bu durum Sovyetler Birliği'nin dağılması şeklinde kendini göstermiştir (Kongar, 2005:18-19).

Karmaşık bir niteliğe sahip olan küreselleşme siyasal, ekonomik ve kültürel unsurlardan meydana gelmektedir. Bu unsurlardan siyasal olanı ABD'nin liderliği, (Kongar, 2005:23, Kodaman, 2004:31), ekonomik olanı uluslar arası sermayenin egemenliği, kültürel olanı ise tekdüze tüketim kültürünün bütün dünyadaki egemenliğidir (Kongar, 2005:24-27).

Küreselleşme süreciyle ilgili tartışmalar özellikle XIX. yüzyıldan sonraki dönemlerde yoğunlaşmıştır. Dünyadaki ekonomik, teknolojik ve sosyo-kültürel sahalardaki gelişmelerin de tesiriyle küreselleşme hızlanmış ve küreselleşme üzerindeki tartışmalar da artmıştır. Bu gelişmeler temelinde teknolojik iletişim ve ulaşım alanındaki ilerlemelerin yoğun olduğu son 150 yıllık dönemi iki devreye ayırmak imkân dâhilindedir. Bunlardan ilki 1850 ve 1914, ikincisi ise 1950'den günümüze kadar olan devredir. Her iki dönemde de iletişim değişimi gerçekleşmiş, tv, telefon ve faks gibi araçlar, daha sonra ortaya çıkan internet iletişimin ilerlemesi, küreselleşmenin gelişmesine hız kazandırmıştır (Gelekçi, 2003: 35).

Siyasî gelişmelerin kontrolünü elinde tutmaya çalışan büyük uluslar arası örgütler, geniş kapsamlı uluslar arası anlaşmalar, uluslar arası ekonomik birlikler, çok uluslu şirketler ve toplumları etki altında bırakan çeşitli sosyo-politik akımlar küreselleşme sürecinin hızının artmasında ve tesir alanlarının genişlemesinde etkili olan unsurlar olmuşlardır (Akgönenç, 1998: 124).

Küreselleşmenin sahip olduğu içerikler; ekonomik, sosyo-kültürel, siyasî, teknolojik ve ekolojiktir.

Ekonomik içeriği; endüstrileşme, icatlar, imalat teknikleri, ulaşım biçimleri ve yeni sermayelerin teşviki, ulusal ekonomiler arasındaki karşılıklı bağımlılığın artışı, sermaye, finans, teknoloji, emek, mal ve hizmet akışlarının hızlanması (Yüksel, 2001: 85).

Sosyo-kültürel içeriği; ulaşım ve iletişim alanındaki teknolojik gelişmelerin toplumlar arasındaki etkileşim ve karşılıklı ilişkiler düzeyini artırması.

Siyasî içeriği; ulus-devlet bütünlüğünün parçalanması, ulus-devletin dayandığı siyasî topluluğun sosyolojik esasını ve topluluğun meşru kıldığı egemenliği dönüştürmesi (Gelekçi, 2003: 177-178).

Teknolojik içeriği; teknolojik gelişmeler iletişim bilgilerini temin edilmesi bu iletişim ve bilgi teknolojisinin de dünya ölçeğinde karşılıklı olarak ekonomik bağımlılığı artırması (Gelekçi, 2003: 179).

Ekolojik içeriği; bilim ve teknolojinin gelişmesi, iklimin değişmesi, insanların doğaya verdiği zararlar sebebiyle dünyanın gittikçe denetimden uzaklaşması (Gelekçi, 2003: 184).

Küreselleşmenin Sonuçları

Küreselleşme süreci, bir taraftan benzerlikleri vurgulayarak, ya da üreterek, bütünsel bir yapıya doğru ilerleme yönünde merhale kaydetmekte, diğer taraftan özellikle yerel mânada, farklılıkları ön plana çıkararak gerek ulus devlet içerisinde gerekse uluslar arası düzeyde bir çatışma ortamına yol açmaktadır. Bu süreçte bir taraftan ulus-devlet, millî kimlik ve millî kültür törpülenirken diğer yandan etnik, dinî kimlikler ve yerel ile evrensel ilişkiler değerler yükselişe geçmektedir. Bu açıdan küreselleşme; yerelleşme, bölgesel

bütünleşmeyle birlikte ilerleyen bir süreç olmaktadır. Küreselleşme süreciyle birlikte bölgesel bütünleşme, çokuluslu şirketler ve uluslar arası örgütler gücünü artırmakta, ulus devletin egemenlik anlayışında da birtakım değişiklikler ve dönüşümler yaşanmaktadır.

Ulus-devletlerin egemenlikleri sınırlanmakta, devletler üstü örgütlenmelere kıymet atfedilmekte, uluslar arası sermaye devletler üstü ayrıcalıklar elde etmektedir (Kongar, 2005:30-31).

Terörizm yaygınlaşmakta, yöntemleri gün geçtikçe artmakta ve teröristlere karşı ortak önlemler alınmaktadır.

Yerel ve ulusal kültürler zayıflamakta, yerel yönetimlerin siyasî özerklikleri desteklenmekte, aynı zamanda tüketim kültüründe çok uluslu şirketlerin egemenliği görülmektedir. Uluslar arası sermayenin egemenliği aracılığıyla ekonomik etkinlikler neticesinde, sermaye tekelleşmekte piyasa ekonomisinin denetimsiz işlemesi neticesi zenginler daha zengin, yoksullar daha yoksul hâle gelmektedir (Kongar, 2005:32-33).

İnsan hakları kavramı ve demokrasi anlayışı yaygınlaşmaktadır (Kongar, 2005:33-34).

5.Kültür

Kültür, etimolojik olarak doğadan türeyen bir kavram olup (Eagleton, 2011:9), Türkçeye Fransızcadan girmiştir. Fransızca "culture" Lâtince "toprağı sürmek, ziraî mahsül elde etmek ve onları geliştirmek" anlamlarına gelen "cultura" kelimesinden ortaya çıkmıştır. Kültür, "tarihî, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddî ve manevî değerleri yaratmada, bunları gelecek nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin" (AKDİTYKTDK, 1992: 947) . Kültür, bir birikimin ürünü olarak değerleri temsil etmektedir (Keleş, 2005:14). Kültür denilince anlaşılması gereken, bir topluluğun meselelerini çözüme kavuşturmak üzere sınırdığı ve aşırılar içerisinde belirli bir tip haline getirdiği usuller ve araçlar anlaşılmalıdır. Dolayısıyla topluluğun ihtiyaçlarını karşılamak üzere bütün unsurlarıyla sahiplendiği hayat tarzı, onun kültürünü teşkil etmektedir (Güngör, 2006:68, Keleş, 2005:14, Yeşil, 2009:102, Koca, 2003: 2). Her toplum, ortak varlık ve benzer değişkenlerden, kendine ait yeni bütünler oluşturmaktadır (Koçdemir, 2000:148).

Kültür, toplumdan ayrı olmadığı gibi toplumla da aynı olmamaktadır (Eagleton, 2011:17). Kültürler, insanoğlunun genel gelişim çizgisine katkı sağladığı oranda gelişmektedir (Kongar, 2016:41). İnsanlar, kültürel taşıyıcı olup, oluşturulan kültürler geçmişteki ve şimdiki kimliklerine bağlı olarak farklılıklar göstermektedir (Taylor, 2014:29).

Kültür, hem bir araç hem de toplumların kişiliklerini ortaya koyan bir kavramdır. Toplumlar farklı sebeplerden dolayı birbirlerinden etkilenmişlerdir. Tarih boyunca kültürler arasında alış veriş gerçekleşmiş, dolayısıyla toplumlar zenginleşmiş ve medeniyetler meydana gelmiştir. İnsanlar, muhtelif sebeplerden dolayı gittikleri yerlerde karşılaştıkları kültürler, gelişmiş bir kültür ise kendi kültürlerini unutmuş, o kültürlerin etkisi altına girmişlerdir.

Kültür, toplumları tarih boyunca bir arada tutan, iç bütünlüğü sağlayan bir olgusunu oluşturup pekiştiren ve diğer toplumlara karşı davranışların temelini belirleyen bir kavram olmuş, tarihsel bir süreç içerisinde meydana gelmişlerdir. Milletler kendi kültürleriyle anılmışlardır. Millî kültür, kültürün, tümü ile ayrı ayrı milletlerdeki hal ve şekli anlamına geldiği gibi, bir milletin başka milletlerden ayırt edilmesinde rol oynayan, o millete, kendine özgü kişiliğini veren bir vasıfı da barındırmaktadır (Köseoğlu, 2002: 135, Guibernau, 1997: 127).

Kültürlerin Maruz Kaldığı Küreselleşme Sarmalı

Teknolojik devrimin bir sonucu olarak, tüm dünya genelinde bireyler ve toplumlar arasındaki etkileşim artmıştır. Bu sayede, bireyler ve toplumlar arasında daha önceden birbirlerine farklı gelen yaşam tarzları temelinde ortak bir payda oluşmuş, bir anlamda global bir kültür ve birikim ortaya çıkmıştır (Topuz, 2016:18). Bilişim teknolojilerinin ucuzlaması, giderek yaygınlaşması mesafe ve sınır kavramlarını ortadan kaldırmıştır. Uluslararası bilgi alış-verişlerinin artması, kültürel değerlerin birbiriyle etkileşerek kültürleşme sürecini hızlandırması küresel değerlerin oluşmasına zemin hazırlamıştır (Yurdabakan, 2002:63, Güzel, 2006:2). Günümüzde bilim ve teknoloji çağı ile birlikte, iletişimin gelişmesi ve yaygınlaşması kültürün serpilip büyümesini veya dejenerasyonu çabuklaştırmıştır.

Toplumların kendilerine özgü kültürler mevcut olmakla birlikte yukarıda da ifade edildiği gibi toplumlar arası ilişki ve temaslar neticesi kültürler arası etkileşim kaçınılmaz olmuştur. Sanayileşmeyle birlikte genellikle köyden sanayi merkezlerine ve kısmen de az gelişmiş ülkelerden gelişmiş ülkelere doğru gerçekleşen göç hareketleri, küreselleşmenin ortaya çıkardığı hızlı iletişim ve ulaşım araçlarıyla dünyanın

değişik bölgeleri arasında adeta kitleler halinde olmaya başlamış ve nüfus hareketleri, uluslar arası çerçevede yeniden örgütlenme zorunluluğunu ortaya çıkartmıştır (Eroğlu ve İrmış, 2006: 59).

Bugünün toplumları, yer değişiklikleri neticesi ve hareket halindeki bireylerin etkileşimi, teknolojinin geniş bir yaygınlıkta ve hızda akışı, uluslar arasındaki büyük hacimli ve hızlı para akışının yarattığı piyasa işlemleri, enformasyon araçlarının yarattığı, ideoloji ve fikirlerin dayandığı özgürlük, refah, insan hakları, egemenlik, temsil ve demokrasi gibi kavramların yaygın olduğu fikri gibi bir çok alanda sıkı temaslar içerisinde yaşamaktadırlar. Ayrıca ifade edilen bu alanların haricinde diğer bütün alanları etkileyen adeta bulunulan yeri ortadan kaldıran bir diğer sanal alan, siber alan olmuştur. Siber alanlarda da hız kazanan finans, ekonomi, teknoloji, iletişim, ulaşım ve işletmecilik faaliyetlerinin demografik bağlamda oluşturduğu hareketliliğin kaçınılmaz neticesi dünya üzerinde yaşanan kültürel etkileşimler olurken, kapitalist anlayış da yayılmak için kendine yeni bir yol ve yaşam tarzını, küreselleşmenin içinde daha geniş ve serbest bir alan olarak görmüştür. Merkezi olan Batı'dan yayılmaya başlayan kapitalist kültür az gelişmiş ve gelişmekte olan devletler üzerinde baskın bir şekilde kendini göstermiştir. Kapitalist kültür, dünya genelinde küreselleşmeyle beraber artan hâkim kültür eğilimi göstermiştir (Eroğlu ve İrmış, 2006: 60).

Küreselleşme sürecinin arttığı dönem, gelişmiş ülkelerin teknolojik, ekonomik, sosyal ve siyasi üstünlükleriyle gelişmiş ülkelere ait büyük ve çok uluslu işletmelerin az gelişmiş ülkeler üzerindeki etkileme alanlarının genişlediği dönemdir. Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş Batılı ülkeler gibi modern ve çağdaş olabilmek amacıyla onları taklit etmişlerdir. Küreselleşme sürecinin toplumlar arası etkileşimi artırması bu taklidi daha fazla hızlandırmış ve taklit konularının miktarını kontrolsüzce artırmıştır. Öyle ki Batı toplumlarının giyim tarzı, konuşma dili günlük davranışlar ve yaşam şekli gibi kültür kodlarının Batı dışı az gelişmiş toplumlar tarafından maddî bir tüketimde bulunur gibi tüketilmesi ve benimsenmesi durumunu ortaya çıkarmıştır. Toplumsal ve kültürel unsurların mal ve para gibi edinilmesi ve gösterimi arzusu toplumlarda yerleşmiş ve bu istek, bireylere toplumsal statü sağlamada önemli bir işlev olarak kabul edilmiştir. Böylece, tüketim davranışı sosyo-kültürel alan ilişkilerinde de yerleşik hâle gelmiş fikirler, düşünceler ve bilgiler bir mal gibi tüketim unsurları olmuş, kişilerin toplumdaki kimlikleri, tüketim kalıplarına ilişkin sembollere bakılarak belirlenmeye başlamıştır (Eroğlu ve İrmış, 2006: 61).

Ülkelerin siyasetinin ve ekonomik gidişatının küresel ve uluslar arası kurumlar tarafından belirlenmesi bu ülkelerin siyaset, ekonomi ve hukukla daima etkileşim içerisinde olan kültürlerin de bu yönde değişime uğramasına sebep olmaktadır. Neticede kapitalist küreselleşme, pek çok niteliksel unsuru kendi ölçülebilir unsurları içerisinde zayıflatıp ortadan kaldırmaktadır. Böylece, ulusların kültürel unsurları da zamanla anlamsızlaşmaya ve yok olmaya doğru gitmektedir. Sınırların saydamlaştığı küreselleşme sürecinde az gelişmiş ülkelere yönelik benzeşme ve taklit yoluyla birbirine yakın değerlere doğru daha hızlı giden kültürler, küresel örgütlerin politik, ekonomik ve malî etkilerinden dolayı uymaları öngörülen esas ve kurullarla kültürel farklılıklarını kaybetme eğilimi göstermektedirler.

Küreselleşmenin kültüre yönelik etkisinde dil hususu önemli bir yer tutmuş, dünyada ortak ve hâkim dil İngilizce oluşmuştur (Uygur, 1984: 30).

Küreselleşme, demokratik değerleri yaygınlaştırmakta, hak aramada yalnız bırakmamakta, çeşitli kültür ve toplumların belirgin bir şekilde algılanmasını sağlamakta, bilgiye erişim imkânlarını artırmakta, ancak, emperyalizm, kültürel koloncilik ve yeni kapitalizmin araçları olarak da kullanılmaktadır.

Sonuç

Yaşanılan son safhayı kavramsallaştırmak için kullanılan küreselleşme, farklı anlamların yüklendiği çok karmaşık bir kavramdır. Küreselleşme, genellikle ekonomik yönü öne çıkarılarak açıklanmaya çalışılsa da gerçekte çok içerikli ve karmaşık bir süreçtir. Küreselleşme sürecinin ekonomik içeriğinin yanında, sosyo-kültürel siyasal, teknolojik ve ekolojik içerikleri de söz konusudur. Küreselleşme kavramı kültürel mânada; toplumların birbirine benzeyerek aynı özelliği gösteren bir yapıya dönüşme süreçlerini veya toplumların farklılıklarını ifade ettikleri ve tanımladıkları süreçleri anlatmak için kullanıldığı anlaşılmaktadır. Küreselleşme kavramı, tartışıldığı zemin üzerinde fikir birliğine ve bakış açısına göre farklı anlamlar içermektedir. Kayda değer bütün dillerde yerini alan küreselleşme; gelişen teknoloji ve ulaşım alanında yaşanan hızlı gelişmeler çerçevesinde insanların, sermayenin, malların, bilginin küresel düzeyde akışlarının artmasına bağlı olarak toplumlar arasındaki ilişkinin ve etkileşimin yoğunlaşmasına kaynaklık etmektedir. Bu çerçevede başlangıçta daha çok ekonomik ve teknolojik gelişmeler bağlamında kullanılan küreselleşme kavramı, günümüzde hemen her alanda tartışılan bir konu haline gelmiştir.

Küreselleşme, küresel düzeyde karşılıklı kültürel akışlar neticesinde bir küresel kültürün oluşmasına yol açmakta, ancak, küresel kültür oluşması için karşılıklı kültürel etkileşim ve buna bağlı olarak kültürel akışlar olmalı iken bu kültürel akışlar karşılıklı olmaktan ziyade, tek yönlü olmaktadır. Küresel kültürün

sembolleri olarak sunulan hazır yiyecek alanında hamburger-fast foode tarzı yemekler, cola tarzı içecekler, giyim alanında blue jean tarzı giyim, eğlence alışkanlıkları ve dil alanında İngilizce vb. bütünü, Batı kültürünün büyük oranda ABD'nin kültürel sembolleri niteliğinde olmaktadır.

Bugünün toplumları, bir çok alanda sıkı temaslar içerisinde yaşamakta bu alanların haricinde bütün alanları etkileyen adeta bulunulan yeri ortadan kaldıran sanal alan, siber alan olmuştur. Merkezi olan Batı'dan yayılmaya başlayan kapitalist kültür az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler üzerinde baskın bir şekilde kendini göstermiştir. Kapitalist kültür dünya genelinde küreselleşmeyle beraber artan hâkim kültür eğilimi göstermiştir.

Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş Batılı ülkeler gibi modern, çağdaş ve gelişmiş olabilmek amacıyla onları taklit etmişler, küreselleşme sürecinin toplumlar arası etkileşimi artırması, bu taklit konularının miktarının kontrolsüzce çoğalmasına yol açmıştır. Sınırların saydamlaştığı küreselleşme sürecinde az gelişmiş ülkeler, gelişmiş ülkelere yönelik benzeşme ve taklit yoluyla birbirine yakın değerleri içeren bir bütünlüğe doğru gitmekte, kültürel farklılıklarını kaybetme eğilimi göstermektedirler.

Küreselleşme bağlamında, millî kimlik bunalımı, hayattan soyutlanan ve yalnız duruma gelen bireyler, kullanıp harcama merkezli toplum modeli, medya ve kültür yayılmacılığı gibi hususlar günümüzün önemli meseleleri haline gelmiştir. Ancak bütün bunlara rağmen millî ve etnik hareketlerin güçlenmekte olduğu gerçeği ile karşılaşmakta, hızlı ve kapsamlı bütün bu değişikliklere rağmen milletin yerini alacak bir meşruiyet zemininin olmadığı ve henüz belirmediği görülmektedir.

Netice itibarıyla, çeşitli unsurlar sebebiyle kaçınılmaz bir süreç olmuş olan küreselleşme karşısında küresel değerler tanınmalı, benzeyen ve ayrılan özellikleri dikkate alınarak toplumsal bilinç sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKGÖNENÇ, Oya (1998). "Küreselleşme, Etkileşme ve Dış Politika Oluşumu", Millî Kültürler ve Küreselleşme, *Türk Yurdu*, S. 41, s. 121-127.
- AKTEL, Mehmet (2001). "Küreselleşme Süreci ve Etki Alanları", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6/2, s.193-202.
- ASLANOĞLU, Rana A. (1998). *Kent, Kimlik, Küreselleşme*, Ankara: Asa Yayınevi.
- ATATÜRK KÜLTÜR, DİL TARİH YÜKSEK KURUMU TÜRK DİL KURUMU, (1992). *Türkçe Sözlük 2*, İstanbul: Milliyet.
- BAYDUR, Mithat (1998). "Küreselleşme-Yerellik Gerilimi ve Kimlik Duygusu", *Türk Yurdu*, S. 129, s.14-17.
- EAGLETON, Terry (2011). *Kültür Yorumları*, (Çev.Özge Çelik), (2. Baskı), İstanbul.
- EROĞLU, Feyzullah ve İRMİŞ, Ayşe "Küreselleşmenin Yol Haritası: Küreselleşen Kültürden Küresel Pazara", *Türk Yurdu*, 26/222, s.59-64.
- FOX, Jeremy (2002). *Chomsky ve Küreselleşme*, (Çev. Ebru Kılıç), İstanbul: Everest Yayınları.
- GELEKÇİ, Cahit (2003). *Küreselleşme ve Milli Kültür*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GUIBERNAU, Montserrat (1997). *Milliyetçilikler*, (Çev. Neşe Nur Domaniç), İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- GÜNGÖR, Erol (2006). *Kültür Değişimi ve Milliyetçilik*. (14.Baskı), İstanbul: Ötüken Neşriyat..
- GÜZEL, Mehmet (2006). Küreselleşme, İnternet ve Gençlik Kültürü. *Küresel İletişim Dergisi*, S. 1, s.1-16.
- İÇLİ GÖNÜL(2001). "Küreselleşme ve Kültür", *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25/2, s.163-172.
- KAYGUSUZ, İbrahim (2011). *Küreselleşme Sürecinin Yerel Kültürler Üzerindeki Etkisi: Konya Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KELEŞ, Ruşen (2005). "Kent ve Kültür Üzerine", *Mülkiye Dergisi*, 29/246, s. 9-18.
- KOCA, Salim (2003). *Türk Kültürünün Temelleri*, C. 2, Ankara: Başkent Matbaacılık..
- KOÇDEMİR, Kadir(2000). "Atatürk Dönemi Kültür Politikası ve Küreselleşme", *Türk İdare Dergisi*, 429, s.147-169.
- KODAMAN, Bayram (2004). "Millî Kimlik ve Küreselleşme-Dünyalaşma", *Türk Yurdu*, S.200, s.9-33.
- KONGAR, Emre (2005).*Küresel Terör ve Türkiye*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- ..... (2016). *Atatürk Üzerine*, (9.Baskı), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- KÖSEOĞLU, Nevzat (2002). *Küreselleşme ve Milli Hayat*, İstanbul: Ötüken Yay.
- KÜRKCÜ, Duygu D. D.(2013). "Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşmeye Yönelik Yaklaşımlar", *The Turkish Online Journal of Design, Art ve Communication*, 3/2, s.1-11.
- ROBERTSON, Roland (1998). "Toplum Kuramı, Kültürel Görecelik ve Küresellik Sorunu", *Kültür, Küreselleşme ve Dünya Sistemi*, Der:Anthony D. King, Çev: Gülcan seçkin- Ümit Hüsrev, Ankara: Yolsal Bilim ve Sanat Yayınları.
- TALAS, Mustafa, KAYA, Yaşar (2007). "Küreselleşmenin Kültürel Sonuçları", *TÜBAR*, 22, s.149-162.
- TAYLAN, Hasan H., ARKLAN, Ümit (2008). "Medya ve Kültür: Kültürün Medya Aracılığıyla Küreselleşmesi", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10/1, s.85-97.
- TAYLOR, Charles (2014). *Çokkültürcülük; Tanınma Politikası*, (Haz.Amy Gutmann), 4.Baskı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- TOPUZ, Çalık (2016). "Küreselleşmenin Ulus-Devlete Etkileri", *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2/3, s.13-16.
- UYGUR, Nermi (1984). *Kültür Kuramı*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- YEŞİL, Salih (2009). "Kültürel Farklılıkların Yönetimi ve Alternatif Bir Strateji: Kültürel Zekâ", *KMU İBF Dergisi*, 16, s.100-131.
- YURDABAKAN, İrfan (2002). "Küreselleşme Konusundaki Yaklaşımlar ve Eğitim", *Eurasian Journal of Education Research*, 6, s.61-66.
- YÜKSEL, Mehmet (2001). *Küreselleşme, Ulusal Hukuk ve Türkiye*, Ankara: Siyasal Kitabevi.